

Kalplassen i Nord-Aurdal kommune, kartlegging før detaljplan.

Befaringsnotat.

Kistefos Skogtjenester as. Notat 2025-2. **UTKAST 16.01.2025**

1. Bakgrunn

På forespørsel fra Nord-Aurdal kommune v/Aud Berit Anmarkrud er det foretatt grovkartlegging av naturmangfold i et område ved Kalplassen på Leira. Det er intensjoner om opparbeiding av et større industriareal i området, og oppdragsgiver ønsket derfor en kartlegging av naturmangfold innenfor plangrensa.

Rødlistestatus for arter er basert på gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken 2021), og fremmedarter er kartlagt etter gjeldende norsk fremmedartsliste (Artsdatabanken 2023). De fem kategoriene i rødlista er vist i **tekstboks 1** og risikokategoriene i fremmedartslista i **tekstboks 2**.

Tekstboks 1. Rødlistestatus:

CR = kritisk truet (Critically Endangered)
EN = sterkt truet (Endangered)
VU = sårbar (Vulnerable)
NT = nær truet (Near Threatened)
DD = datamangel (Data Deficient)

Tekstboks 2. Risikokategorier:

SE = svært høy risiko
HI = høy risiko
PH = potensielt høy risiko
LO = lav risiko

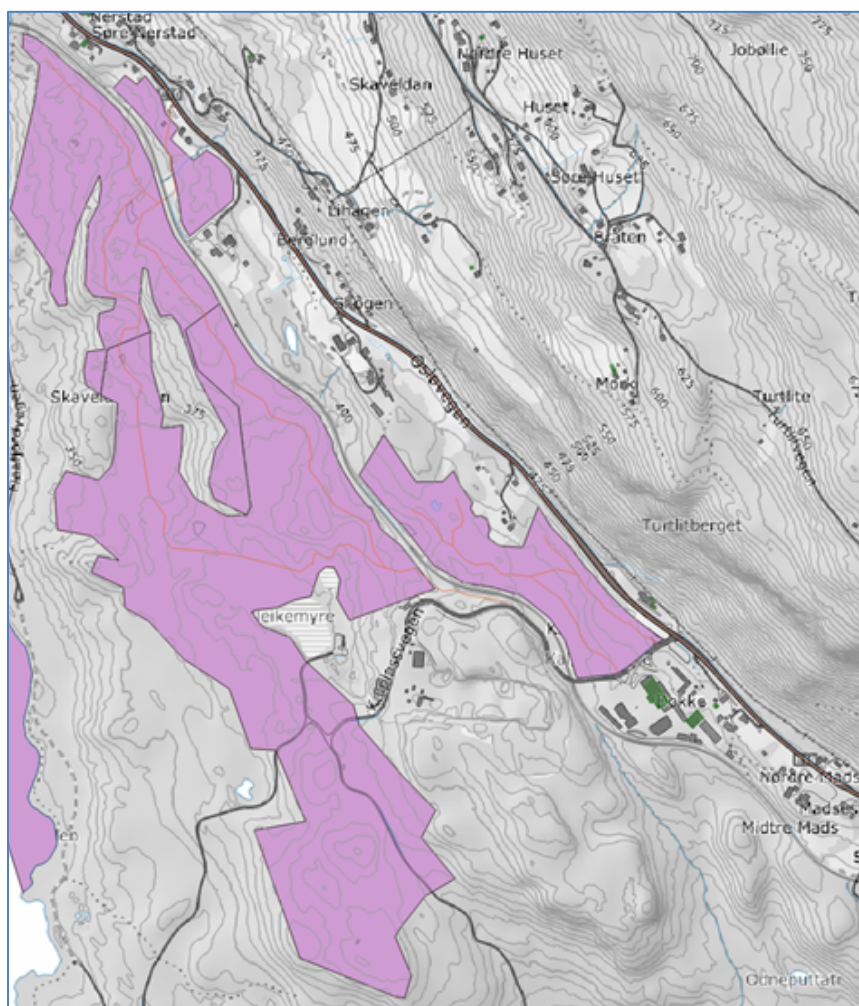
2. Prosjektavgrensing

Det påtenkte området ligger langs E16 ved Kalplassen mellom Leira og Aurdal (**figur 1**). Intensjonen er å anlegge et større bruksareal for mulig etablering av plasskrevende næringer.

Et eventuelt inngrep omfatter avskoging og deretter opparbeidelse av arealer og adkomstveger. I forkant av feltarbeidet mottok vi et oversiktskart med mulige areal grovt avgrenset (**figur 2**).

Figur 1. Kalplassen langs E16 mellom Leira og Aurdal.

Figur 2. Undersøkellesområdet ved Kalplassen. Kart mottatt fra oppdragsgiver. Skravert areal i bildekant nederst til venstre inngår ikke.

3. Feltarbeid

Dette notatet er basert på befarings 22.10.2024. Befaringen ble gjennomført sammen med Bjørn Harald Larsen (Miljøfaglig Utredning as). Feltarbeidet ble utført under gode værforhold som dermed ikke vurderes å ha noen negativ innvirkning på resultatet. Mer negativt er tidspunktet (relativt sent på høsten), som ikke er optimalt for søk etter karplanter. Ved en kartlegging etter at vegetasjon delvis er visnet er det en risiko for at arter/forekomster kan bli oversett.

4. Tidligere funn av relevante arter

På Artskart foreligger en del tidligere artsfunn fra undersøkelsesområdet (Artskart.artsdatabanken.no 14.01.2025), og i dette prosjektet er det særlig funn av rødlistearter (**tabell 1**) og fremmedarter (**tabell 2**) som er de mest relevante.

Av rødlistearter foreligger det flere tidligere funn av rosenkjuke (NT) og rynkeskinn (NT), samt enkeltfunn av gaupe (VU), nordflaggermus (VU) og mjuktjafs (VU) (**tabell 1**). Sør for eksisterende steinbrudd (rett utenfor undersøkelsesområdet) er det flere funn av mjuktjafs, rosenkjuke og rynkeskinn gjort 01.09.2017 (Geir Høitomt).

Tabell 1. Tidligere funn av rødlistearter i undersøkelsesområdet ved Kalplassen.
(Artskart.artsdatabanken.no 14.01.2025).

Art	Rødlistestatus	Kommentar
gaupe	VU	Funn gjort 09.05.2016 (skjult navn),
nordflaggermus	VU	Ved Kalplassmyre 23.08.2001 (Kjell Isaksen),
mjuktjafs	VU	Flere funn sør for Kalplassberget 30.11.2017 (Geir Høitomt)
rosenkjuke	NT	Påvist ved Skogen 26.08.2019 (Marte Olsen, Tonje Berland), sør for Bleikmyre 13.04.2021 (Rob van Kruining), sør for Bleikmyre 04.09.1993 (Svein Sørli), flere funn ved Kalplassmyre 15.08.2019 (Marte Olsen, Tonje Berland).
rynkeskinn	NT	Påvist ved Skogen 26.08.2019 (Marte Olsen, Tonje Berland), ved Kalplassmyre 15.08.2019 (Marte Olsen, Tonje Berland),

Av fremmedarter foreligger det innenfor undersøkelsesområdet tidligere funn av hagelupin (SE) ved Skogen (**tabell 2**). Denne arten har for øvrig mange funn langs E16 mellom Leira og Aurdal.

Tabell 2. Tidligere funn av fremmedarter i undersøkelsesområdet ved Kalplassen.
(Artskart.artsdatabanken.no 14.01.2025).

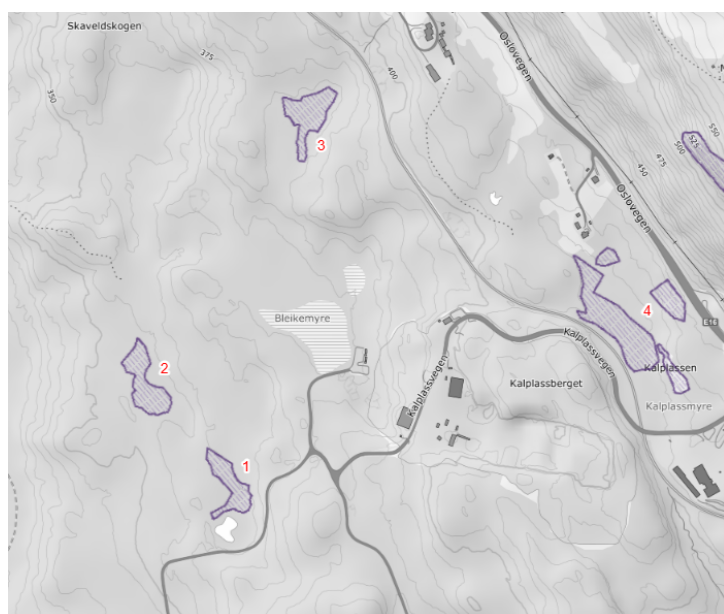
Art	Risikokategori	Kommentar
hagelupin	SE	Påvist ved Skogen 23.07.2018 (Simen Gustu Johansen).

5. Tidligere kartlagte naturtyper

Av naturtyper foreligger det flere kartlegginger tilgjengelig i Naturbase (**figur 3, tabell 3**). Dette dreier naturtyper knyttet til gammel granskog, sumpskog, seminaturlig eng og slåttemark.

Tabell 3. Tidligere kartlagte naturtyper i undersøkelsesområdet ved Kalplassen. (Naturbase 14.01.2025).

naturtype	id	Lokalitetskvalitet
Gammel granskog med liggende død ved	NINFP191003292 Pkt. 1 i figur 3.	Moderat kvalitet. To-flersjiktet granskog med en del liggende død ved.
Gammel fattig sumpskog	NIN1910032928 Pkt. 2 i figur 3.	Lav kvalitet. Gammel fattig furu / bjørkedominert sumpskog i hogstklasse 5.
Rik gransumpskog	NIN1910032929 Pkt. 3 i figur 3.	Lav kvalitet. Rik gransumpskog i hogstklasse 5 med noe variasjon i hogstklasse.
Seminaturlig våteng	NIN1910026424 Pkt. 4 i figur 3.	Svært lav kvalitet. Enga er ikke i bruk og har ikke vært beita eller slått på flere [ti]år. Tilstand er vurdert til svært redusert på grunn av opphør i hevd og gjengroing.
Gammel granskog med liggende død ved	NIN1910026425 Pkt. 4 i figur 3.	God kvalitet. To-flersjiktet granskog med en del liggende død ved.
Rik gransumpskog	NIN1910026419 Pkt. 4 i figur 3.	Svært lav kvalitet. Rik gransumpskog i hogstklasse 5 med noe variasjon i hogstklasse.
Slåttemark	NIN1910026422 Pkt. 4 i figur 3.	Lav kvalitet. Enga er ikke i bruk og har ikke vært beita eller slått på flere år.

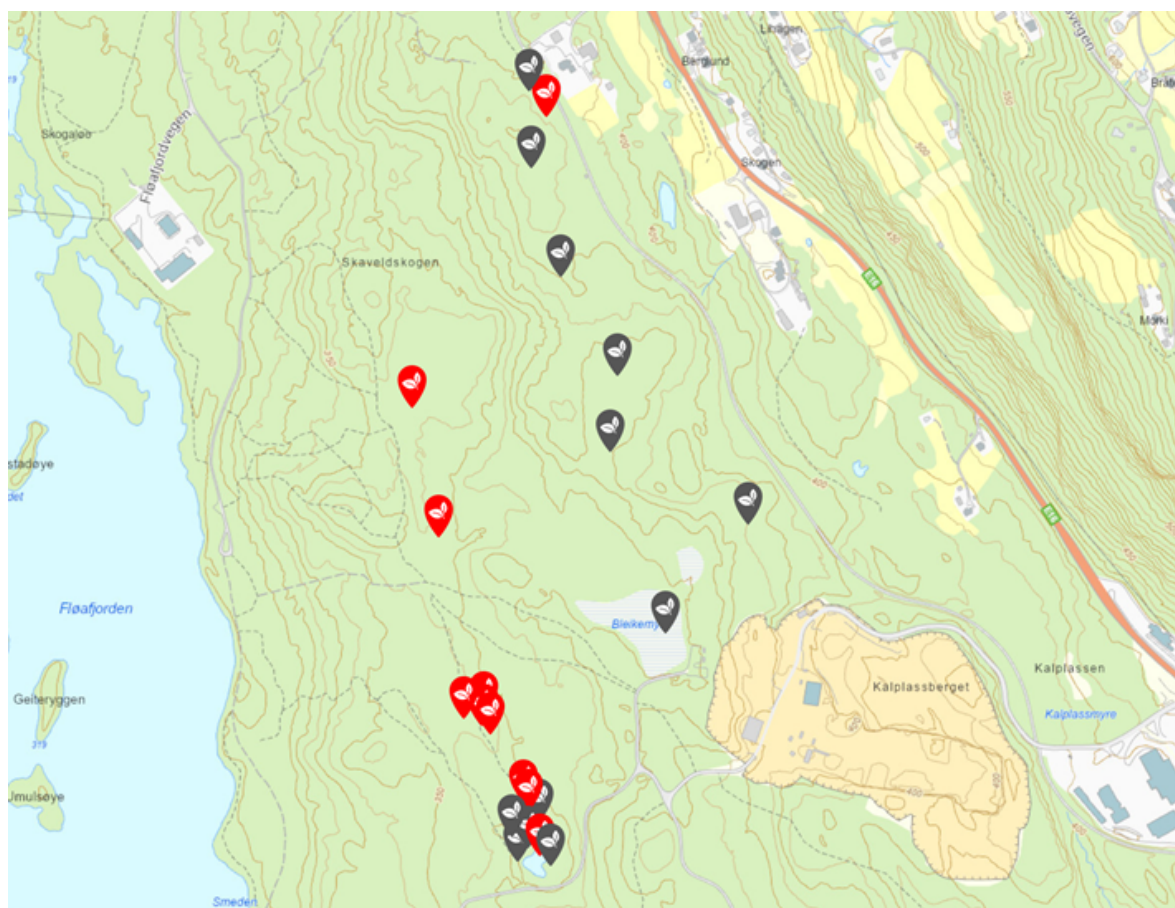
Figur 3. Kartlagte naturtyper i undersøkelsesområdet ved Kalplassen. Nummerering i henhold til tabell 3. Punkt 4 omfatter flere naturtyper (jfr. tabell 3).

6. Resultater 2024

Kartleggingsarbeidet ble igangsatt på nokså kort varsel og dette medførte begrenset med kapasitet til feltarbeid. Det ble derfor prioritert søk etter rødlistearter (bl.a. mjuktjafs (VU) som vurderes som svært relevante for området), hekkeplasser eller andre sportegn etter hønsehauk (VU), særlig verdifulle skogmiljøer samt noe søk etter fremmedarter. Det er flere ferske hogstflater samt yngre skog i hogstklasse 2 og 3 i området, og disse områdene ble i liten grad oppsøkt under feltarbeidet.

Det ble gjort funn av bl.a. mjuktjafs (VU), gubbeskjegg (NT), rosenkjuke (NT), rynkeskinn (NT), randkvistlav, granstokkjuke, granrustkjuke og lungenever. Funnstedene for rødlistet sopp og lav ble i hovedsak gjort i eldre skog og er vist i **figur 4**.

Av andre artsfunn nevnes sumphaukeskjegg og enghumleblom i sumpsskogsmiljø, og et eldre reirhull av svartspett i grovvokst furu.

Figur 4. Artsfunn i undersøkelsesområdet ved Kålplassen 22.10.2024. To farger på punktene skyldes at det er to forskjellige registranter. Funnene blir synlige i Artskart.

Til tross for noen egnete skogmiljøer ble det ikke gjort observasjoner eller sett sportegn av hønsehauk. Det ble heller ikke observert andre fuglearter som er rødlistet/sjeldne. Granmeis (VU) er imidlertid en art som kan forventes å forekomme i områdene med eldre skog. Mindre tjern/dammer som er mulige lokaliteter for salamander (primært småsalamander) ble sett på flere steder (**figur 5**).

Av fremmedarter ble hagelupin (SE) og rødhyll (SE) påvist, men begge artene i begrenset omfang (en vokseplass hver). Potensialet for flere funn av rødhyll på hogstflater og i yngre skog er imidlertid stort. Hagelupin forekommer regelmessig langs fylkesvegen forbi området.

Figur 5. Gransumpskog i undersøkelsesområdet. Flere slike miljøer med små dammer ble sett, og disse har bl.a. potensiale for funn av småsalamander. Foto: GH 22.10.2024.

Figur 6. Lungenever forekom nokså hyppig i eldre fuktig granskog med innslag av selje og osp. Foto: GH 22.10.2024.

7. Konklusjon

Tidligere kartlegginger av arter og naturtyper indikerer at det er knyttet nokså store naturverdier til miljøene med eldre granskog/sumpskog i undersøkelsesområdet. Våre artsfunn i 2024 bekrefter dette, med funn av mjuktjafs (VU) og andre rødlistearter. Funn av bl.a. sumphaukeskjegg og enghumleblom i disse miljøene viser at dette stedvis dreier seg om naturtypen rik gransumpskog (sterkt truet - EN). Hensynet til disse naturmiljøene må derfor tillegges stor vekt i utredningsområdet, og dette innebærer også at vannhusholdningen i området må opprettholdes.

Av artsfunn er flere funn av mjuktjafs (VU) spesielt interessante. Denne arten er gjerne knyttet til myrkanter og andre sumpskogsmiljøer, og hensyn til slike skogmiljøer blir dermed viktig (jfr. avsnitt ovenfor).

Det bør foretas søk etter småsalamander og storsalamander i småtjern og dammer i området. Avbøtende tiltak bør utredes hvis slike lokaliteter blir negativt påvirket.

Ved eventuell utbygging i deler av i området må det utarbeides en tiltaksplan mot ytterligere spredning av fremmedarter. Spesielt viktig er det å hindre spredning av hagelupin (SE), som lett etablerer seg på blottlagt jord. Dette innebærer behov for god planlegging, samt overvåking både i og etter anleggsfasen for raskt å kunne iverksette tiltak ved eventuelle nyetableringer.

Dokka 15.01.2025
Kistefos Skogtjenester as
v/Geir Høitomt.